

ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

Βρυξέλλες, 6.6.2011
COM(2011) 309 τελικό

**ΕΚΘΕΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΣΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΚΑΙ ΣΤΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ
ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟ**

**βάσει του άρθρου 9 της απόφασης-πλαισίου αριθ. 2003/568/ΔΕΥ του Συμβουλίου, της
22ας Ιουλίου 2003, για την καταπολέμηση της διαφθοράς στον ιδιωτικό τομέα**

{SEC(2011) 663 τελικό}

ΕΚΘΕΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΣΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΚΑΙ ΣΤΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟ

**βάσει του άρθρου 9 της απόφασης-πλαίσίου αριθ. 2003/568/ΔΕΥ του Συμβουλίου, της
22ας Ιουλίου 2003, για την καταπολέμηση της διαφθοράς στον ιδιωτικό τομέα**

1. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

1.1. Ιστορικό

Η απόφαση-πλαίσιο αριθ. 2003/568/ΔΕΥ του Συμβουλίου, της 22ας Ιουλίου 2003, για την καταπολέμηση της διαφθοράς στον ιδιωτικό τομέα αποσκοπεί, σύμφωνα με την αιτιολογική σκέψη 10 στο προοίμιό της, «...στο να καταστήσει τόσο τη δωροδοκία όσο και τη δωροληψία στον ιδιωτικό τομέα ποινικό αδίκημα σε όλα τα κράτη μέλη. Τα νομικά πρόσωπα θα μπορούν επίσης να θεωρούνται υπεύθυνα για τα αδικήματα αυτά και οι προβλεπόμενες ποινές θα είναι αποτελεσματικές, αναλογικές και αποτρεπτικές.»

Στον πυρήνα της απόφασης αυτής βρίσκεται η απαίτηση ποινικοποίησης από τα κράτη μέλη δύο ειδών πράξεων, η οποία συνοψίζεται στα ακόλουθα (άρθρο 2 της απόφασης-πλαίσίου):

– υπόσχεση, προσφορά ή παροχή σε πρόσωπο εργαζόμενο στον ιδιωτικό τομέα προκειμένου το πρόσωπο αυτό να τελέσει ή να μην τελέσει πράξη κατά παράβαση των καθηκόντων του.

– αίτηση ή αποδοχή δωροδοκίας, ή υπόσχεση δωροδοκίας, προσώπου που εργάζεται στον ιδιωτικό τομέα, προκειμένου να τελέσει ή να μην τελέσει πράξη κατά παράβαση των καθηκόντων του.

Το άρθρο 9 παράγραφος 1 της απόφασης-πλαίσίου προβλέπει ότι τα κράτη μέλη λαμβάνουν τα αναγκαία μέτρα για να συμμορφωθούν προς τις διατάξεις της εν λόγω απόφασης πριν από τις 22 Ιουλίου 2005. Το άρθρο 9 παράγραφος 2 απαιτεί από τα κράτη μέλη να διαβιβάσουν στο Συμβούλιο και στην Επιτροπή το κείμενο των διατάξεων με τις οποίες μεταφέρονται στο εθνικό τους δίκαιο οι υποχρεώσεις τους δυνάμει της απόφασης-πλαίσίου.

1.2. Σκοπός της έκθεσης και μέθοδος αξιολόγησης

Το 2007, η Επιτροπή ολοκλήρωσε την σύνταξη της πρώτης έκθεσης¹ για την εφαρμογή της απόφασης-πλαίσίου. Από τις απαντήσεις που παρασχέθηκαν από τα κράτη μέλη προέκυψε ότι ο βαθμός υλοποίησης ήταν ιδιαίτερα χαμηλός. Κατά το 2007, δύο μόνο κράτη μέλη είχαν μεταφέρει ορθά τις διατάξεις της στην εθνική τους νομοθεσία.

Από τότε, έχει εγκριθεί το πρόγραμμα της Στοκχόλμης, το οποίο καλούσε την Επιτροπή να χαράξει μια ολοκληρωμένη πολιτική κατά της διαφθοράς και να θεσπίσει ένα μηχανισμό αξιολόγησης των προσπαθειών των κρατών μελών για την καταπολέμηση της διαφθοράς. Συνεπώς, θεωρήθηκε αναγκαία η αξιολόγηση της εφαρμογής του εν λόγω σημαντικού μέσου στα κράτη μέλη.

¹ COM (2007) 328 τελικό.

Στις 19 Μαΐου 2009, η Επιτροπή διαβίβασε σε όλα τα κράτη μέλη επιστολή, ζητώντας ενημερωμένα στοιχεία για τα εθνικά μέτρα εφαρμογής της απόφασης-πλαίσιου, με σκοπό την προετοιμασία της δεύτερης έκθεσης εφαρμογής που προβλέπεται να ολοκληρωθεί πριν από την 31^η Δεκεμβρίου 2009. Εντούτοις, κοινοποιήσεις δεν απέστειλαν όλα τα κράτη μέλη, με αποτέλεσμα να αναγκαστεί η Επιτροπή να αναβάλει τη δημοσίευση της έκθεσης. Επιπλέον, σε περίπτωση που τα κράτη μέλη είχαν στο μεταξύ εκδώσει ένα νόμο δεν κοινοποίησαν τούτο αυτομάτως στην Επιτροπή. Κατά συνέπεια, ήταν απαραίτητο να συμπληρωθούν οι επίσημες κοινοποιήσεις με άλλα διαθέσιμα στοιχεία, έτσι ώστε να ελεγχθεί η εφαρμογή της απόφασης. Οι εν λόγω συμπληρωματικές πληροφορίες σχετικά με την εφαρμογή της απόφασης-πλαίσιου είχαν συλλεχθεί από την ισχύουσα νομοθεσία, τις εκθέσεις αξιολόγησης τρίτου γύρου της GRECO και, σε ορισμένες περιπτώσεις, από τις εκθέσεις της ομάδας εργασίας του ΟΟΣΑ κατά της δωροδοκίας.

Κατά την εποχή της εκπόνησης, όλα τα κράτη μέλη εκτός ES, DK και LT είχαν κοινοποιήσει τα μέτρα για τη μεταφορά στην εθνική νομοθεσία. Δεν παρασχέθηκαν στοιχεία από την ES κατά το 2007 ή για την παρούσα έκθεση. Ελλείπει νέων στοιχείων, η αξιολόγηση της DK και LT παραμένει ίδια όπως στην έκθεση για το 2007.

Η έκθεση εστιάζει στα άρθρα 2 έως 7 (με μια σύντομη αναφορά στο άρθρο 10 ανάλογα με την περίπτωση) και καταγράφει τις δηλώσεις των κρατών μελών βάσει των άρθρων 2 και 7. Δεν εξετάζει τα άρθρα 8, 9 ή 11 διότι οι σχετικές διατάξεις δεν χρήζουν εφαρμογής. Τα κριτήρια αξιολόγησης που υιοθετήθηκαν από την Επιτροπή για τη συγκεκριμένη έκθεση είναι τα γενικά κριτήρια που θεσπίστηκαν το 2001 για την αξιολόγηση της εφαρμογής αποφάσεων-πλαisiών (πρακτική αποτελεσματικότητα, σαφήνεια και νομική ασφάλεια δικαίου, πλήρης εφαρμογή και τήρηση της προθεσμίας μεταφοράς στο εθνικό δίκαιο)². Δεύτερον, χρησιμοποιήθηκαν επίσης κριτήρια ειδικά για τη συγκεκριμένη απόφαση-πλαίσιο, ενώ μετά από ανάλυση των επιμέρους άρθρων παρατίθεται περαιτέρω αναλυτικές πληροφορίες.

2. ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ

2.1. Άρθρο 2 – Ενεργητική και παθητική δωροδοκία στον ιδιωτικό τομέα

2.1.1. Γενικές παρατηρήσεις

Το άρθρο 2 αποτελεί βασική διάταξη της απόφασης-πλαisiού. Ορίζει τις παραβάσεις που προϋποθέτουν ενεργητική και παθητική δωροδοκία, όταν διαπράττονται κατά την άσκηση επιχειρηματικών δραστηριοτήτων. Το πεδίο εφαρμογής του άρθρου 2 παράγραφος 1 περιλαμβάνει επιχειρηματικές δραστηριότητες τόσο κερδοσκοπικών όσο και μη κερδοσκοπικών φορέων.

Εντούτοις, τα κράτη μέλη θα μπορούσαν να δηλώσουν ότι θα περιόριζαν το πεδίο εφαρμογής σε πράξεις που συνεπάγονται στρέβλωση του ανταγωνισμού σε σχέση με την αγορά αγαθών ή εμπορικών υπηρεσιών. Οι δηλώσεις αυτές ίσχυαν μέχρι τον Ιούλιο του 2010. Δεδομένου ότι το Συμβούλιο δεν αποφάσισε την παράταση της ισχύος τους, η Επιτροπή θεωρεί ότι δεν ισχύουν πλέον, και επομένως τα κράτη μέλη που έχουν υποβάλει τέτοιου είδους δήλωση θα πρέπει να τροποποιήσουν την εθνική τους νομοθεσία (δηλώσεις του είδους αυτού έχουν διαδιστάσει από DE, AT, IT και PL).

² COM(2001) 771 της 13.12.2001, σημείο 1.2.2

Όπως το 2007, η εφαρμογή του άρθρου 2 αποδείχθηκε άκρως προβληματική για τα κράτη μέλη. Το 2007, μόνο 2 κράτη μέλη (BE, UK) είχαν μεταφέρει όλα τα στοιχεία της παράβασης στο εθνικό τους δίκαιο. Επί του παρόντος, 9 κράτη μέλη (BE, BG, CZ, FR, IE, CY, PT, FI, UK) έχουν μεταφέρει όλα τα στοιχεία ορθά στην εθνική τους νομοθεσία.

Τα κράτη μέλη είχαν ιδιαίτερες δυσκολίες να αποδώσουν πλήρως την έννοια των φράσεων «άμεσα ή μέσω τρίτου» και «πρόσωπο το οποίο ασκεί διευθυντικά καθήκοντα ή εκτελεί εργασία» στις εθνικές νομοθετικές πράξεις τους.

Τα επτά υποχρεωτικά στοιχεία του άρθρου 2 παράγραφος 1 απαριθμούνται κατωτέρω.

Άρθρο 2 παράγραφος 1 στοιχείο α) – δωροδοκία	Άρθρο 2 παράγραφος 1 στοιχείο β) – δωροληψία
• «Υπόσχεση, προσφορά ή παροχή» • «Απευθείας ή μέσω τρίτου» • «Πρόσωπο το οποίο ασκεί διευθυντικά καθήκοντα ή εργάζεται» • «Σε ιδιωτικό φορέα» • «Μη οφειλόμενο πλεονέκτημα οιασδήποτε φύσεως» • «Για τον εαυτό του ή για τρίτον» • «Προκειμένου το πρόσωπο να τελέσει ή να μην τελέσει πράξη, κατά παράβαση των καθηκόντων του»	• «Αίτηση, αποδοχή ή υπόσχεση δωροδοκίας» • «Απευθείας ή μέσω τρίτου» • «Στο πλαίσιο τυχόν διευθυντικών καθηκόντων ή εργασίας» • «Σε ιδιωτικό φορέα» • «Μη οφειλόμενο πλεονέκτημα οιασδήποτε φύσεως» • «Για τον εαυτό του ή για τρίτον» • «Προκειμένου το πρόσωπο να τελέσει ή να μην τελέσει πράξη, κατά παράβαση των καθηκόντων του»

2.1.2. Λεπτομερής ανάλυση

2.1.2.1. Άρθρο 2 παράγραφος 1 στοιχείο α) – δωροδοκία

Δώδεκα κράτη μέλη (BE, BG, CZ, DK, IE, EL, FR, CY, PT, FI, SI, UK) έχουν πλήρως μεταφέρει τις επτά απαιτήσεις του ορισμού της ενεργητικής δωροδοκίας. Φαίνεται ότι το μεγαλύτερο πρόβλημα για τη μεταφορά του άρθρου 2 παράγραφος 1 στοιχείο α) στο εθνικό δίκαιο στην ανάγκη να καλυφθεί πλήρως το πεδίο εφαρμογής των εκφράσεων «υπόσχεση, προσφορά ή παροχή» και «προκειμένου το πρόσωπο να τελέσει ή να μην τελέσει πράξη, κατά παράβαση των καθηκόντων του»

Οι NL περιόρισαν την παράβαση στις περιπτώσεις που ο εργοδότης ή ο κύριος υπεύθυνος δεν είχε ενημερωθεί σχετικά με την υπόθεση. Το LU απαιτεί να μην είναι ενημερωμένος ο εργοδότης και δεν εγκρίνει την συμπεριφορά που στοιχειοθετεί την παράβαση. Οι DE, AT, IT και η PL έχουν περιορίσει το πεδίο εφαρμογής σύμφωνα με το άρθρο 2 παράγραφος 3. Η DE περιόρισε το πεδίο εφαρμογής σε πράξεις σχετικές με την αγορά αγαθών ή εμπορικών υπηρεσιών· η AT περιόρισε τις παραβάσεις σε «νόμιμες πράξεις» και η PL περιόρισε τις παραβάσεις σε συμπεριφορές που συνεπάγονται απώλειες, αθέμιτο ανταγωνισμό ή απαράδεκτες προτιμησιακές ενέργειες. Η DE πληροφόρησε την Επιτροπή ότι εκκρεμούν οι νέες νομοθετικές ρυθμίσεις για την ικανοποίηση της εν λόγω απαίτησης της απόφασης-πλαίσιου.

2.1.2.2. Επιπλέον, η Επιτροπή επισημαίνει τα ακόλουθα προβλήματα μεταφοράς στο εθνικό δίκαιο:

- η EE δεν καλύπτει την προσφορά στο πλαίσιο δωροδοκίας, τους τρίτους, ή το να τελέσει ένα πρόσωπο ή να μην τελέσει πράξη, κατά παράβαση των καθηκόντων του·
- η IT δεν καλύπτει την προσφορά στο πλαίσιο δωροδοκίας, τους τρίτους, πρόσωπα που εργάζονται στον ιδιωτικό τομέα, ή οποιονδήποτε τρίτον που αεπωφελείται από δωροδοκία·
- η LV δεν καλύπτει το στοιχείο της υπόσχεσης μη οφειλόμενου πλεονεκτήματος, περιορίζει δε την παράβαση στις περιπτώσεις στις οποίες έχει γίνει δεκτή η προσφορά/υπόσχεση. Η έκφραση «αρμόδιος υπάλληλος ... ή εξουσιοδοτημένο πρόσωπο», που αναφέρεται στην αξιολόγηση του 2007, δεν φαίνεται να περιλαμβάνει όλους τους εργαζόμενους και συνεπώς δεν αποδίδει πλήρως την έννοια της φράσης «Πρόσωπο το οποίο ασκεί διευθυντικά καθήκοντα ή εργάζεται (...)».
- η HU δεν αναφέρεται στην «προσφορά» μη οφειλόμενου πλεονεκτήματος, ούτε στην έννοια «άμεσα ή έμμεσα»·
- η RO δεν αναφέρεται στα πλεονεκτήματα τρίτων·
- η SK δεν καλύπτει ειδικά την προσφορά μη οφειλόμενου πλεονεκτήματος.

2.1.2.3. Άρθρο 2 παράγραφος 1 στοιχείο β) – δωροληψία

Δώδεκα κράτη μέλη (BE, BG, CZ, IE, FR, CY, MT, PT, SI, SK, FI, UK) τηρούν πλήρως το άρθρο 2 παράγραφος 1 στοιχείο β).

Επιπλέον, διαπιστώθηκαν τα ακόλουθα:

- DE διαβίβασε δήλωση που δεν είναι πλέον έγκυρη·
- EE δεν αναφέρεται σε ενδιάμεσους, ούτε στο «αίτημα» μη οφειλόμενου πλεονεκτήματος·
- EL δεν καλύπτει πλεονεκτήματα τρίτων·
- IT δεν καλύπτει ενδιάμεσους, πλεονεκτήματα τρίτων, την «εργασία» και το «αίτημα» μη οφειλόμενου πλεονεκτήματος·
- LV – στη νομοθεσία της δεν περιλαμβάνεται η αποδοχή προσφοράς·

- LU περιορίζει το πεδίο εφαρμογής του άρθρου (βλ. άρθρο 2 παράγραφος 1 στοιχείο α))
- HU δεν καλύπτει την έννοια «άμεσα ή έμμεσα»
- NL – το πλεονέκτημα πρέπει να μην είναι γνωστό στον εργοδότη (περιορισμένο πεδίο εφαρμογής σε σχέση με εκείνο του άρθρου)
- AT – απαιτούνται περισσότερες πληροφορίες σχετικά με τους ενδιαμέσους. Επιπλέον, ο όρος «υπάλληλος» σε επιχείρηση του ιδιωτικού τομέα δεν φαίνεται να καλύπτει εκείνους που ασκούν διευθυντικά καθήκοντα.

2.1.2.4. Άρθρο 2 παράγραφος 2

Το άρθρο 2 παράγραφος 2 ορίζει ότι το άρθρο 2 παράγραφος 1 εφαρμόζεται σε επιχειρηματικές δραστηριότητες τόσο κερδοσκοπικών όσο και μη κερδοσκοπικών φορέων.. Ορισμένα κράτη μέλη αναφέρονται ρητά στο γεγονός ότι στη νομοθεσία τους έχουν συμπεριληφθεί οι μη κερδοσκοπικοί φορείς, ενώ άλλα έχουν τόσο ευρεία διατύπωση οι νομοθετικές διατάξεις τους, ώστε να μην αποκλείονται οι μη κερδοσκοπικοί φορείς. Συνολικά, 16 Member States έχουν μεταφέρει πλήρως τη διάταξη αυτή στο εθνικό τους δίκαιο (BE, BG, CZ, DE, EE, IE, FR, CY, HU, MT, NL, PL, PT, RO, FI, UK). Σε ορισμένες περιπτώσεις, η διατύπωση των νομοθετικών κειμένων φαίνεται αρκετά ευρεία ώστε να καλύπτει την εν λόγω διάταξη, θα ήταν όμως αναγκαίο να δοθούν συμπληρωματικές διευκρινίσεις (EL, IT, LV, MT, AT, SK, SE).

2.1.2.5. Άρθρο 2 παράγραφος 3

Σύμφωνα με το άρθρο 2 παράγραφος 3, τέσσερα κράτη μέλη έχουν ήδη διαβιβάσει δήλωση (DE, IT, AT, PL) για την προηγούμενη έκθεση. Οι δηλώσεις ήταν έγκυρες μέχρι τις 22 Ιουλίου 2010 (άρθρο 2 παράγραφος 4). Σύμφωνα με το άρθρο 2 παράγραφος 5, το Συμβούλιο αναμενόταν να επανεξετάσει το άρθρο 2 σε εύθετο χρόνο και πριν τις 22 Ιουλίου 2010, προκειμένου να αποφασίσει κατά πόσον οι εν λόγω δηλώσεις θα μπορούσαν να ανανεωθούν. Δεδομένου ότι το Συμβούλιο δεν αποφάσισε για το θέμα αυτό, η Επιτροπή θεωρεί ότι η ισχύς των δηλώσεων έχει λήξει και ότι τα κράτη μέλη θα πρέπει να τροποποιήσουν αναλόγως τη νομοθεσία τους.

2.2. Άρθρο 3 – Ηθική αυτουργία, συνέργεια και υποκίνηση

Το άρθρο 3 εστιάζει στην έμμεση συμμετοχή σε πράξεις δωροδοκίας μέσω ηθικής αυτουργίας, συνέργειας και υποκίνησης. Δεν εξετάζει την απόπειρα διάπραξης αδικημάτων³.

Το γενικό επίδπεδο μεταφοράς ήταν ήδη υψηλό κατά το 2007, δεδομένου ότι μέχρι το εν λόγω έτος 18 κράτη μέλη είχαν μεταφέρει το άρθρο αυτό στο εθνικό τους δίκαιο. Επί του παρόντος, τα 26 κράτη μέλη που παρέσχαν στοιχεία (η ES δεν παρέσχε στοιχεία) πληρούν τις απαιτήσεις του άρθρου 3. Οι χώρες αυτές που δεν παρέσχαν στοιχεία ή παρέσχαν περιορισμένα, για τις οποίες όμως διαπιστώθηκε συμμόρφωση προς την έκθεση του 2007, εξακολουθούν να θεωρούνται ότι πληρούν απόλυτα τις διατάξεις. Η Επιτροπή δεν έχει λάβει γνώση για ενδεχόμενες τροποποιήσεις της νομοθεσίας από το 2007.

³ Τούτο οφείλεται στο γεγονός ότι ο ορισμός της δωροδοκίας και δωροληψίας περιλαμβάνει επίσης την «υπόσχεση», την «προσφορά» και το «αίτημα» ή την «αποδοχή της υπόσχεσης» και όχι μόνο την «παροχή» και «λήψη».

2.3. Άρθρο 4 – Ποινές και άλλες κυρώσεις

Το άρθρο 4 απαιτεί την τιμωρία των αδικημάτων δωροδοκίας στον ιδιωτικό τομέα, με την επιβολή κυρώσεων που θα είναι «αποτελεσματικές, αναλογικές και αποτρεπτικές» (άρθρο 4 παράγραφος 1). Απαιτεί επίσης, τα κράτη μέλη να διασφαλίζουν την τιμωρία της δωροδοκίας και της δωροληψίας στον ιδιωτικό τομέα, με την επιβολή μέγιστης ποινής φυλάκισης τουλάχιστον ενός έως τριών ετών (άρθρο 4 παράγραφος 2). Το άρθρο 4 παράγραφος 3 απαιτεί από τα κράτη μέλη να απαγορεύουν προσωρινά, σε ορισμένες περιπτώσεις, σύμφωνα με τους συνταγματικούς τους κανόνες και αρχές, σε φυσικά πρόσωπα την άσκηση ειδικής ή παρόμοιας επιχειρηματικής δραστηριότητας σε ανάλογη θέση ή ιδιότητα.

Το 2007, στις πληροφορίες που υπέβαλαν σχετικά με το άρθρο 4 παράγραφος 1, αρκετά κράτη μέλη παρέλειψαν τις ποινές που προβλέπονται στο άρθρο 3. Την εποχή εκείνη, ένδεκα μόνο κράτη μέλη (DK, EE, FI, DE, IE, IT, LT, LU, NL, PL, SE) είχαν μεταφέρει πλήρως στο δίκαιό τους το άρθρο 4. Η πλειονότητα των κρατών μελών συμμορφώθηκε προς τις απαιτήσεις του άρθρου 4 παράγραφος 3.

Εκτοτε, έχει επιτευχθεί σημαντική πρόοδος. 22 κράτη μέλη (BE, BG, CZ, DE, DK, EE, EL, IE, FR, IT, CY, LU, LT, HU, NL, PL, PT, SI, SK, FI, SE, UK) έχουν μεταφέρει πλήρως το άρθρο αυτό στο εθνικό τους δίκαιο.

Τα εν λόγω κράτη μέλη προβλέπουν την επιβολή προστίμων και άλλων κυρώσεων, όπως ορίζεται στο άρθρο 4 παράγραφος 1. Οι LV, MT, AT και RO δεν παρέσχαν επαρκείς πληροφορίες ώστε να εκτιμηθεί κατά πόσον οι κυρώσεις που επιβάλλονται καλύπτουν και την ηθική αυτουργία και συνέργεια (άρθρο 3). Δεν λήφθηκε απάντηση από την ES.

26 κράτη μέλη έχουν μεταφέρει στο εθνικό δίκαιο το άρθρο 4 παράγραφος 2. Η ES δεν αξιολογήθηκε.

22 κράτη μέλη έχουν πλήρως μεταφέρει στο εθνικό τους δίκαιο το άρθρο 4 παράγραφος 3, η LV το έχει μεταφέρει εν μέρει, η MT δεν έχει προβεί στην εν λόγω μεταφορά, ενώ η CY και η AT δεν παρέσχαν επαρκείς πληροφορίες. Δεν παρασχέθηκαν στοιχεία από την ES.

2.4. Άρθρο 5 – Ευθύνη νομικών προσώπων

Το άρθρο 5 προβλέπει ότι τα νομικά πρόσωπα υπέχουν ευθύνη για τα αδικήματα τα σχετικά με την ενεργητική και την παθητική δωροδοκία. Τα κράτη μέλη πρέπει να διασφαλίζουν ότι τα νομικά πρόσωπα υπέχουν ευθύνη για τα αδικήματα δωροδοκίας που έχουν τελεσθεί προς όφελός τους από οιοδήποτε πρόσωπο που «ενεργεί είτε ατομικά είτε ως μέλος οργάνου του νομικού προσώπου» και που κατέχει ιθύνουσα θέση εντός του νομικού αυτού προσώπου (άρθρο 5 παράγραφος 1). Τα κράτη μέλη πρέπει να διασφαλίζουν ότι ένα νομικό πρόσωπο μπορεί να θεωρηθεί επίσης υπεύθυνο σε περιπτώσεις που η τέλεση αδικήματος κατέστη δυνατή λόγω έλλειψης εποπτείας ή ελέγχου (άρθρο 5 παράγραφος 2). Η ευθύνη των νομικών προσώπων δεν αποκλείει την ποινική δίωξη φυσικών προσώπων, τα οποία είναι αυτουργοί, ηθικοί αυτουργοί ή συνεργοί (άρθρο 5 παράγραφος 3).

Το 2007, πέντε μόνο κράτη μέλη (LT, LU, NL, PL, SI) είχαν μεταφέρει πλήρως στο εθνικό τους δίκαιο το άρθρο 5.

Παρά το γεγονός ότι επιτεύχθηκε σημαντική πρόοδος από το 2007, το χαμηλό σε γενικές γραμμές επίπεδο μεταφοράς του άρθρου 5 στο εθνικό δίκαιο εξακολουθεί να προκαλεί προβληματισμό στην Επιτροπή. Δεκαπέντε κράτη μέλη έχουν πλήρως μεταφέρει το άρθρο 5 (BE, DE, IE, EL, CY, LT⁴, LU, NL⁵, AT, PL, PT, RO, SI, SE, UK). Οκτώ κράτη μέλη το έχουν μεταφέρει εν μέρει (BG, DK⁶, EE, FR, LV, HU, MT, FI). Η CZ και η IT δεν το έχουν μεταφέρει στο εθνικό τους δίκαιο. Η SK δεν παρέσχε επαρκή στοιχεία, ενώ η ES δεν έχει απαντήσει.

Είκοσι τρία κράτη μέλη (όλα εκτός CZ και IT, ενώ δεν διατίθενται στοιχεία για την SK και την ES) έχουν θεσπίσει την ευθύνη των νομικών προσώπων, όπως προβλέπεται στο άρθρο 5 παράγραφος 1.

Δεκαπέντε κράτη μέλη έχουν μεταφέρει το άρθρο 5 παράγραφος 2 στο εθνικό τους δίκαιο (BE, DE, IE, EL, CY, LU, AT, PL, PT, SI, SE, UK, LT⁷, NL⁸). Η RO κλήθηκε να παράσχει διευκρινίσεις για το κατά πόσο η διατύπωση των νομοθετικών της διατάξεων (που φαίνεται να είναι συμβατή) καλύπτει την ευθύνη των νομικών προσώπων σε περιπτώσεις έλλειψης ελέγχου. Οι FR, SK και LV δεν παρέσχαν επαρκή στοιχεία, ενώ θεωρήθηκε ότι οι CZ, IT, BG, EE, IT, HU, FI, και MT δεν έχουν μεταφέρει πλήρως το άρθρο 5 παράγραφος 2 στο εθνικό τους δίκαιο.

Είκοσι κράτη μέλη (BE, BG, DE, EE, IE, EL, FR, CY, LV, LU, HU, MT, NL, AT, PL, PT, RO, SI, SE, UK) έχουν μεταφέρει το άρθρο 5 παράγραφος 3 στο εθνικό τους δίκαιο. Δεν το έχουν μεταφέρει η CZ και η IT, ενώ οι SK, DK και FI δεν παρέσχαν επαρκή στοιχεία προς αξιολόγηση.

Η ανάλυση προσέκρουσε στην ανεπάρκεια των παρασχεθέντων από τα κράτη μέλη στοιχείων, ιδίως όσον αφορά τα άρθρα 5 παράγραφος 2 και 5 παράγραφος 3. Η Επιτροπή διαπιστώνει ότι, στη νομοθεσία τους, πολλά κράτη μέλη δεν αναφέρονται άμεσα στην έλλειψη επιτήρησης ή κατά πόσον η εταιρική ευθύνη αποκλείει την ευθύνη του φυσικού προσώπου.

Η SK πληροφόρησε την Επιτροπή ότι η ποινική ευθύνη των νομικών προσώπων περιλαμβανόταν στα σχέδια τροποποίησης του ποινικού κώδικα και του κώδικα ποινικής δικονομίας που καταρτίστηκε από την κυβέρνηση της SK, η διαδικασία έγκρισης όμως είχε ανασταλεί μεταξύ της 9^{ης} Απριλίου 2008 και της 20ής Μαΐου 2009 εν αναμονή της απόφασης του συνταγματικού δικαστηρίου. Μετά από την απόφαση του συνταγματικού δικαστηρίου, υπάρχουν ενδείξεις ότι η νομοθεσία έχει τροποποιηθεί, δεν έχει όμως κοινοποιηθεί στην Επιτροπή οποιεσδήποτε τροποποιήσεις, ούτε έχει παραληφθεί το νέο κείμενο. Συνεπώς, ήταν αδύνατο να εκτιμηθεί η συμμόρφωση προς το άρθρο 5.

2.5. Άρθρο 6 – Κυρώσεις κατά νομικών προσώπων

Το άρθρο 6 απαιτεί από τα κράτη μέλη να επιβάλλουν αποτελεσματικές, αναλογικές και αποτρεπτικές κυρώσεις για νομικά πρόσωπα (ποινικές ή μη) σε περιπτώσεις ενεργητικής ή παθητικής δωροδοκίας, ηθικής αυτουργίας και συνέργειας, καθώς και για την έλλειψη

⁴ Σύμφωνα με τα παρασχεθέντα στοιχεία για την έκθεση 2007.

⁵ Σύμφωνα με τα παρασχεθέντα στοιχεία για την έκθεση 2007

⁶ Σύμφωνα με τα παρασχεθέντα στοιχεία για την έκθεση 2007

⁷ Σύμφωνα με τα παρασχεθέντα στοιχεία για την έκθεση 2007.

⁸ Σύμφωνα με τα παρασχεθέντα στοιχεία για την έκθεση 2007

επιτήρησης ή ελέγχου η οποία καθιστά εφικτή τη διάπραξη του αδικήματος. Παρέχει επίσης παραδείγματα των κυρώσεων που δύνανται να επιβληθούν, όπως αποκλεισμός από δημόσιες παροχές ή ενισχύσεις, απαγόρευση της άσκησης εμπορικής δραστηριότητας, θέση υπό δικαστική εποπτεία, ή δικαστική εκκαθάριση.

Το 2007, πέντε κράτη μέλη (DK, LT, NL, PL, SI) μετέφεραν πλήρως το άρθρο 6 στο εθνικό τους δίκαιο. Από αρκετά κράτη μέλη ζητήθηκαν συμπληρωματικές πληροφορίες ούτως ώστε να αξιολογηθεί η θέση τους. Για τα κράτη μέλη που δεν παρέσχαν περαιτέρω στοιχεία, διατηρήθηκε η αξιολόγηση που περιλαμβανόταν στην έκθεση του 2007.

Επί του παρόντος, 16 κράτη μέλη (BE, DK, DE, IE, EL, FR, LT, LU, NL, AT, PL, PT, RO, SI, SE, UK) έχουν μεταφέρει το άρθρο 6 στο εθνικό τους δίκαιο. Εντούτοις, απαιτείται περαιτέρω αποσαφήνιση από τη RO και το UK.

Πέντε κράτη μέλη (BG, EE, LV, HU, FI) έχουν μεταφέρει εν μέρει τις απαιτήσεις του άρθρου 6 στο εθνικό τους δίκαιο. Ζητήθηκε από την FI να παράσχει συμπληρωματικές διευκρινίσεις σχετικά με τους περιορισμούς της εταιρικής ευθύνης.

Τέσσερα κράτη μέλη (CZ, IT, CY, MT) δεν έχουν μεταφέρει το άρθρο 6. Η ES δεν παρέσχε στοιχεία. Η SK δεν κοινοποίησε το νέο νόμο της σχετικά με την ποινική ευθύνη των νομικών προσώπων και, ως εκ τούτου, ήταν αδύνατη η αξιολόγηση κατά πόσον πληροί ή όχι η SK τις απαιτήσεις του εν λόγω άρθρου.

Το επίπεδο εφαρμογής του άρθρου 6 παράγραφος 1, που υποχρεώνει τα κράτη μέλη να θεσπίσουν κυρώσεις για τη διάπραξη ενεργητικής/παθητικής δωροδοκίας από νομικά πρόσωπα, είναι υψηλότερο σε σχέση με εκείνο του άρθρου 6 παράγραφος 2, δεδομένου ότι 20 κράτη μέλη έχουν εφαρμόσει τις διατάξεις του. Μόνο 14 κράτη μέλη έχουν εφαρμόσει το άρθρο 6 παράγραφος 2 (BE, DK, DE, IE, EL, FR, NL, AT, PL, PT, RO, SI, SE, UK). Τέσσερα κράτη μέλη (LV, BG, HU, SK) δεν παρέσχαν επαρκή στοιχεία ή δεν έκαναν μνεία της ευθύνης σε περιπτώσεις πλήρους έλλειψης επιτήρησης. Οι EE, CZ, CY, IT και MT δεν έχουν μεταφέρει το άρθρο 6 παράγραφος 2 και η FI πληροί εν μέρει τις απαιτήσεις.

2.6. Άρθρο 7 - Διεθνής δικαιοδοσία

Το άρθρο 7 απαιτεί από τα κράτη μέλη να λάβουν τα αναγκαία μέτρα προκειμένου να θεμελιώσουν τη δικαιοδοσία τους για τα αδικήματα που εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής της εν λόγω απόφασης-πλαισίου, εφόσον το αδίκημα έχει διαπραχθεί εν όλω ή εν μέρει στο έδαφός τους, υπήκοό τους, ή προς όφελος νομικού προσώπου που έχει την έδρα του στο έδαφός τους. Τα κράτη μέλη διαθέτουν ένα περιθώριο διακριτικής ευχέρειας όσον αφορά την εφαρμογή των δύο τελευταίων κανόνων αρμοδιότητας.

Με βάση τα παρασχεθέντα στοιχεία, το 2007 μόνο 3 κράτη μέλη (DK, DE, UK) είχαν μεταφέρει το εν λόγω άρθρο στο εθνικό τους δίκαιο.

Επί του παρόντος 9 μόνο κράτη μέλη (BE, CZ, DK, DE, IE, LU, HU, NL, UK) έχουν πλήρως μεταφέρει το άρθρο 7. Υπάρχουν ενδείξεις ότι 15 κράτη μέλη (BG, EE, EL, FR, IT, CY, LV, MT, PL, PT, RO, SI, SK, FI, SE) έχουν εν μέρει μεταφέρει το άρθρο αυτό, σε πολλές όμως περιπτώσεις δεν υπήρχαν επαρκή στοιχεία για κάθε διάταξη, έτσι ώστε να εκτιμηθεί πλήρως η συμμόρφωση. Δέκα κράτη μέλη (DK, DE, EE, FR, LT, HU, AT, FI, SE, UK) αποφάσισαν να μην εφαρμόσουν ορισμένους κανόνες δικαιοδοσίας (εφόσον το αδίκημα έχει διαπραχθεί από έναν υπήκοό τους ή έχει διαπραχθεί προς όφελος νομικού προσώπου που έχει την έδρα

του στο έδαφος του κράτους μέλους). Κατά κανόνα, λόγω των ελλειπών παρασχεθέντων στοιχείων, δεν ήταν δυνατόν να αποκτήσει η Επιτροπή σαφή εικόνα σε ό,τι αφορά την εφαρμογή της εν λόγω διάταξης. Τα κράτη μέλη καλούνται να υποβάλλουν λεπτομερέστερα στοιχεία, προκειμένου να παράσχουν στην Επιτροπή τη δυνατότητα να πραγματοποιήσει εμπεριστατωμένη αξιολόγηση.

2.7. Άρθρο 10 – Εδαφική εφαρμογή

Δεν παρασχέθηκαν περαιτέρω πληροφορίες σχετικά με την ημερομηνία κατά την οποία το Γιβραλτάρ θα μεταφέρει το μέσο αυτό στο δίκαιο του ΗΒ. Το Ηνωμένο Βασίλειο δήλωσε ότι τούτο θα πραγματοποιηθεί αμέσως μόλις το επιτρέψει το χρονοδιάγραμμα των νομοθετικών εργασιών.

3. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Η αξιολόγηση περιορίζεται στη μεταφορά συγκεκριμένων διατάξεων στο εθνικό δίκαιο. Λόγω της έλλειψης συγκρίσιμων στατιστικών και στοιχείων σε περιπτώσεις διαφθοράς στον ιδιωτικό τομέα, δεν ήταν δυνατή η εκτίμηση των πρακτικών συνεπειών της μεταφοράς των διατάξεων της εν λόγω απόφασης-πλαισίου.

Σε ότι αφορά την ίδια τη μεταφορά στο εθνικό δίκαιο, μολονότι έχει επιτευχθεί κάποια πρόοδος, εξακολουθεί να μην είναι ικανοποιητική. Το κύριο πρόβλημα έγκειται στον χαμηλό βαθμό μεταφοράς ορισμένων στοιχείων των άρθρων 2 και 5. Όσον αφορά τη μεταφορά του άρθρου 5 στο εθνικό δίκαιο, η αξιολόγηση αφορούσε κυρίως τις διατάξεις του εθνικού ποινικού δικαίου, όπως κοινοποιήθηκαν από τα κράτη μέλη. Μολονότι η Επιτροπή γνωρίζει ότι οι κυρώσεις που αναφέρονται στο άρθρο 5 μπορεί επίσης να είναι διοικητικής ή αστικής φύσεως, για την παρούσα αξιολόγηση βασίστηκε αποκλειστικά στα διαθέσιμα στοιχεία που κοινοποιήθηκαν από τα κράτη μέλη.

Η Επιτροπή υπενθυμίζει τη σπουδαιότητα της καταπολέμησης της διαφθοράς στον ιδιωτικό τομέα και καλεί τα κράτη μέλη να λάβουν χωρίς καθυστέρηση όλα τα αναγκαία μέτρα για την επίτευξη του σκοπού αυτού.

Η Επιτροπή καλεί όλα τα κράτη μέλη να εξετάσουν την παρούσα έκθεση και να παράσχουν όλα τα χρήσιμα συμπληρωματικά στοιχεία στην Επιτροπή και το Συμβούλιο. Επιπλέον, η Επιτροπή καλεί τα κράτη μέλη τα οποία έχουν έκτοτε εγκρίνει νέες νομοθετικές διατάξεις, να κοινοποιήσουν τα εν λόγω μέτρα στην Επιτροπή και στο Συμβούλιο.